

Informatsioon ja Eesti seisukohad Euroopa Ülemkogu 11. veebruari 2010. a mitteametlikuks kohtumiseks

Ülemkogu mitteametliku kohtumise peamiseks teemaks on strateegia „Euroopa Liit 2020“. Lisaks käsitletakse Euroopa Liidu poolset edasist tegevust rahvusvaheliste kliimaläbirääkimiste kontekstis ning olukorda Haitil. Viimastes küsimustes lähtub Eesti varem heakskiidetud seisukohtadest.

Informatsiooni ja Eesti seisukohad on koostanud Riigikantselei.

Strateegia „Euroopa Liit 2020“ (Lissaboni strateegia jätkustrateegia)

Mitteametliku ülemkogu arutelu eesmärgiks on arutada uue strateegia peamiste eesmärkide ja juhtimisega seotud küsimusi. Mitteametliku ülemkogu arutelu arvesse võttes koostab Euroopa Komisjon märtsi alguses teatise, mis on üheks peamiseks aluseks strateegia edasiseks koostamiseks ja põhjalikumaks aruteluks märtsi lõpul toimival kevadisel ülemkogul. EL eesistujariik Hispaania ning ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy eesmärgiks on strateegia heaks kiita 2010. aasta juuni ülemkogul.

Mitteametlikul ülemkogu kohtumisel toimub esimene sisuline arutelu eelmise strateegia tulemuste ja uue strateegia eesmärkide osas. Esimene arutelu ülemkogu tasandil Lissaboni strateegia tuleviku üle toimus 2009. aasta detsembri ülemkogul. Vahepeal on komisjon oma mitteametliku töödokumendi alusel viinud läbi avaliku konsultatsiooni, mille raames koostasid praktiliselt kõik liikmesriigid ka oma arvamuste paberi. Kokku esitasid liikmesriigid ja muud huvitatud osapooled komisjonile üle 2000 arvamuse strateegia kohta.

Ka Eesti Lissaboni strateegia koordinaator¹ esitas 15. jaanuaril Eesti mitteametlikud seisukohad komisjonile.² Eesti mitteametlikud seisukohad on koostatud koostöös ministeeriumidega ning on kõigi peamiste huvigruppidega läbi arutatud. Seisukohtade sõnastus lepiti kokku Eesti Ametiühingute Keskliidu, Eesti Tööandjate Keskliidu ning Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga, kes toetavad seisukohti.

Enamik liikmesriike on toetanud kehtiva Lissaboni strateegiaga võrdlemisi sarnase strateegiaga jätkamist, kuid vajalikuks peetakse tugevdada rakenduskorda. Eesti huvides on toimiv ja ambitsioonikas konkurentsivõime suurendamisele suunatud strateegia, mille elluviimisel oleks antud Euroopa Komisjonile tugevam roll nii õigusloomes kui ka strateegia elluviimisel, ning mis keskenduks piiratud hulga prioriteetsetele teemadele.

Strateegia elluviimise tugevdamiseks peavad nii Euroopa Komisjon, eesistujariik Hispaania kui ülemkogu eesistuja Herman van Rompuy oluliseks tugevdada majanduspoliitika koordineerimist, analüüsi ja järelevalvet. Ülemkogu eesistuja on teinud mitmeid ettepanekuid strateegia juhtimise parandamiseks (suurem seos stabiilsuse ja kasvu pakti ning EL2020 strateegia rakendamise vahel, sh komisjoni kontrollivõimaluste tugevdamine; ülemkogu

---

¹ Eestis on Lissaboni strateegia koordinaatoriks määratud Riigikantselei strateegiadirektor.

² Avaliku arutelu põhjal koostatud seisukohad on kättesaadavad http://www.riigikantselei.ee/failid/EU2020_EE_seisukohad_KOMISJONILE.pdf

tugevam ja suunav roll strateegia kujundamisel ja rakendamisel; väiksem hulk eesmärke, mille saavutamist on võimalik mõõta ja mille täitmiseks seavad riigid siseriiklikud eesmärgid; uue strateegia eesmärkide tugevam sidumine ELi eelarvega).

2010. aasta märtsis pakub komisjon välja ka piiratud arvu EL taseme eesmärke (tõenäolised teemad: teadus- ja arendustegevus, haridus, tööhõive, lairiba interneti kättesaadavus, energia). Juhul kui nendes eesmärkides juuni ülemkogul kokku lepitakse, esitavad kõik liikmesriigid 2010. aasta sügisel oma riiklikud eesmärgid 2020. aastaks.

Eesti seisukohad

STRATEEGIA EESMÄRGID

- Lissaboni strateegia jätkustrateegia peamiseks eesmärgiks peab olema ELi konkurentsivõime jätkusuutlik suurendamine uues majanduskeskkonnas. **Oluline on jätta esiplaanile senised kesksed eesmärgid – suurem majanduskasv ja kõrgem tööhõive**, arvestades seejuures vajadusega vähendada majanduse koormust looduskeskkonnale ning tagada kõikide sotsiaalsete gruppide võimalused tööturule sisenemiseks ja aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus.
- Nende eesmärkide saavutamiseks on liikmesriikidel vaja suunata põhitähelepanu selliste struktuursete reformide läbiviimisele, mis suudavad lahendada ELi ees seisvaid ülesandeid (globaliseerumine ning ettevõtete konkurentsivõime suurendamine uutes oludes, kliimamuutused, demograafilised muutused) ning aitavad lisaks kaasa fiskaalpoliitiliste kriisist väljumise strateegiate kujundamisele ja elluviimisele.
- Võttes arvesse Lissaboni strateegia elluviimise kogemusi on vajalik keskenduda väikese arvu kesksete ELi tasandil kokku lepitud eesmärkide elluviimisele. Eesti toetab üldjoontes Euroopa Komisjoni pakutud prioriteetseid valdkondi: (1) teadmistel tuginev majanduskasv, (2) inimestele võimaluste loomine eneseteostuseks ja toimetulekuks ning (3) konkurentsivõimelise, sidusa ja keskkonnasäästlikuma majanduse loomine. Rõhutame, et ELi strateegias kokku lepivad konkreetsemad eesmärgid peavad olema veelgi ambitsioonikamad kui hetkel Euroopa Komisjoni välja pakutud ning aitama maksimaalselt kaasa liikmesriikide majanduse ees seisvate probleemide lahendamisele.
- Globaliseerumine on suurendanud Euroopa konkurentsivõime välismõõtme olulisust. Euroopa Liit peab töötama selle nimel, et Euroopa ettevõtted saaksid kogu maailmas tegutseda ausate ja selgete konkurentsitingimuste alusel. Ka Euroopa Liit peab olema globaalses maailmas konkurentsile avatud.

EESTI PRIORITEEDID

- Konkreetsetest valdkondadest peavad strateegias olema kesksel kohal: **siseturu arendamine, mobiilsus, infoühiskond; teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon; haridus, töökohtade loomine, ühiskonna sidusus; keskkonnasäästliku konkurentsivõimelise majanduse arendamine.**
- Suurimat lisaväärtust loovad strateegia elluviimisel tegevused, kus on võimalik ära kasutada liikmesriikide ühist potentsiaali. Seetõttu peavad Euroopa Liidu tasandi tegevused ning Euroopa Komisjoni õigusloome initsiatiiv olema uues strateegias senisest märksa olulisemal kohal. Leiame, et **Euroopa konkurentsivõime suurendamise üheks olulisemaks vahendiks on siseturu potentsiaali täielik ärakasutamine.**

- Selleks peame ennekõike oluliseks **teenuste turu edasist arendamist**, tööjõu vaba liikumise põhimõtete arendamist ning Euroopa digitaalse tegevuskava kiiret edasiarendamist. Infoühiskonna kiire areng ning kaasaegsed IT- ja telekommunikatsioonilahendused annavad palju uusi võimalusi siseturu potentsiaali avamiseks.
- Eesti peab vajalikuks ettevõtete toetamist majanduskriisist ülesaamisel. Samas rõhutame, et **EL ei tohi teha järeleandmisi stabiilsuse ja kasvu pakti ning riigiabi reeglite täitmisel**. Ettevõtete toetamine liikmesriikide poolt ei tohi olla vastuolus ELi siseturu põhimõtetega. Kriisist väljumise alus on siseturu avatuse põhimõtte jätkuv järgimine. Peame tähelepanelikult jälgima, et liikmesriikide tegevus ettevõtete toetamisel ei takistaks uutes oludes hädavajalikku majanduse struktuuri muutumist.
- Teadmistel põhineva majanduskasvu saavutamiseks peame esmatähtsaks Euroopa teadusruumi arendamist, hariduse rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmist ning senisest suurema tähelepanu pööramist innovatsioonile. Jätkuvalt on oluline tegeleda ettevõtlikkuse suurendamisega ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtete uuenduslikku ja aktiivset tegevust soosiva ettevõtluskeskkonna kujundamisega, seda ennekõike õigusaktide lihtsustamise, halduskoormuse vähendamise ja kapitali kättesaadavuse parandamise kaudu.
- Keskkonناسäästliku majanduse arendamise keskmes peavad olema kokkulepitud kliimaeesmärgid. Sama tähtis on vähendada loodusressursside ebatõhusat kasutamist. Nende täitmisel tuleb keskenduda ennekõike tootlikkuse tõstmisele ning materjali- ja energiatõhususele, pöörates tähelepanu taastuvate loodusvarade eelistamisele taastumatute ees.

STRATEEGIA JUHTIMINE JA RAHASTAMINE

- Lissaboni strateegias seatud eesmärgid on olnud õiged. Neid pole saavutatud peamiselt seetõttu, et nii Euroopa Liit tervikuna kui paljud liikmesriigid ei ole suutnud strateegias kavandatut ellu rakendada. Esimese kümne aasta kitsaskohtadest õppides peame strateegia elluviimist märkimisväärselt parandama.
- Edukaks rakendamiseks on vaja keskenduda väikesele arvule Euroopa Liidu tasandi eesmärkidele, mille täitmiseks võtavad liikmesriigid kohustused riiklikes eesmärkides. Aluslepingutest tulenevad ning liikmesriikide tegevuse aluseks olevad majanduspoliitika üldsuunised ja tööhõive suunised (mida Lissaboni strateegia raames nimetati koondsuunisteks, *ingl k integrated guidelines*) peaksid samuti keskenduma väiksemale arvule eesmärkidele ja olema paremini fokuseeritud. Ülemkogu roll strateegia kujundamisel ja elluviimise aktiivsel juhtimisel peab muutuma tugevamaks.
- Eesti peab strateegia eduka elluviimise tagamiseks möödapääsmatuks uue **strateegia tugevat sidumist Euroopa Liidu eelarvega ning Euroopa Komisjoni rolli tugevdamist** nii uute algatuste käivitaja (sh strateegia eesmärkide täitmiseks olulised õigusloome algatused) kui ka strateegia elluviimise järelevalvaja ja hindajana.
- Rahastamisel on oluline vaadata ELi tulevikukujundamise protsessi tervikuna, seostades EL2020 strateegia väljatöötamine ELi eelarvereformi ning uue finantsperspektiiviga. Eesti on seisukohal, et EL2020 strateegia eesmärgid tuleb uue finantsperspektiivi väljatöötamisel täielikult arvesse võtta ning strateegia peab olema ELi eelarve kujundamise üheks aluseks.

- Lisaks ELi tasandi tugevdamisele strateegias peame vajalikuks regionaalse tasandi tugevdamist. Regionaalsed strateegiad, nagu Läänemere strateegia, peavad aitama kaasa EL2020 eesmärkide täitmisele. Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja täpsustada ELi eelarve ja regionaalsete strateegiatega vahelist seost, näiteks ühtekuuluvuspoliitika raames.
- Strateegia elluviimisele aitab kaasa tugevama seose loomine stabiilsuse ja kasvu paktiga ning selle rakendusmehhanismidega. Ennekõike on otstarbekas seoseid tugevdada kahe protsessi raames liikmesriikide poolt Euroopa Komisjonile esitatavate aruannete ja programmide esitamise aja ühtlustamise ning rakendamisel tehtavate soovituste tugevama omavahelise koordineerimise kaudu.